FYLKESMANNEN I ROGALAND
Miljøvernavdelingen

Saksbehandler: Johan Tore Rødland | *Vår ref.: 2008/5081* | *Deres ref:*
Telefon: 51 56 89 38 | *Arkivnr.: 461.3* | *Vår dato: 26.06.2008*

Skude Fryseri AS, Karmøy kommune - Kontrollrapport

Rapport nr.: 2008.085.I.MVARO
Type kontroll: Verifikasjon

Informasjon om virksomheten:

Navn på virksomhet: Skude Fryseri AS	Organisasjonsnr.: 916 003 765
Postadresse: Postboks 50, 4297 Skudeneshavn	Besøksadresse: Kaig. 102, 4280 Skudeneshavn
Utslippstillatelse: Nei	Bransjenr. (NACE-kode): 15.202
Risikoklasse: Ikke fastsatt	Kommune/kommunenr.: Karmøy/1149
Kontrolldato: 18.06.2008	Tidsrom for forrige kontroll: -

Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten: Arne Harald Stensland (daglig leder), Harald Haugen (HMS-ansvarlig), Tor Inge Mæland (kvalitetsansvarlig) og Knut Arild Knutsen.	Fra Fylkesmannen: Johan Tore Rødland, Kirsten Allred

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen.
Hovedtema for kontrollen var:

- Utslipp til vann (m/tilhørende internkontroll)
- Håndtering av farlig avfall (m/tilhørende internkontroll)

Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket 3 avvik under kontrollen. Disse er:

1. Virksomheten mangler dokumentasjon på sine utslipp av prosessvann.
2. Virksomheten har mangelfulle rutiner for håndtering av farlig avfall.
3. Virksomheten oppfyller ikke regelverket vedrørende utfasing av PCB-holdige kondensatorer i lysarmatur.

Avvikene er beskrevet på side 4, 5 og 6.

Oppfølging etter kontrollen

Fylkesmannen pålegger bedriften, **innen 30. september 2008**, skriftlig å bekrefte at forholdene er brakt i orden og å redegjøre for de tiltak som er gjennomført for å rette **avvikene**. Dersom bedriften ikke klarer å rette opp avvikene innen denne fristen, skal den redegjøre for årsaken og oversende oss en tidsfestet handlingsplan for retting av gjenværende avvik. Denne planen skal oversendes oss innen samme frist (30.09.2008).

Pålegget om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49. Vedtaket kan påklages innen 3 dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

Dersom Fylkesmannen ikke mottar den pålagte, skriftlige tilbakemeldingen innen gitt frist kan vi med hjemmel i forurensningslovens § 73 fatte vedtak om tvangsmulkt.

Virksomheten må betale gebyr til statskassen for den gjennomførte kontrollen, jf. forurensningsforskriften, kapittel 39. Dette betyr at virksomheten skal betale 4.000 NOK i gebyr for denne kontrollen, jf. forskriftens § 39-7. Faktura med innbetalingsblankett vil ettersendes fra Statens forurensningstilsyn (SFT).

Rapport godkjent (dato):

Marit Sundsvik Bendiksen
fung.fylkesmiljøvernsjef

Johan Tore Rødland
senioringeniør

Bakgrunn

Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for landbaserte fiskeforedlingsbedrifter, og har behov for å oppdatere oversikten over fiskeforedlingsanleggenes håndtering av sitt prosess-vann. Dette vil igjen danne bakgrunn for Fylkesmannens vurdering av hvorvidt bedriftene må søke om utslippstillatelse eller søke om endring av eksisterende utslippstillatelse. Kontrollen ved Skude Fryseri AS inngår som en del av denne gjennomgangen.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor Fylkesmannens forvaltningsområde. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets-lovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik

Regelverk

De viktigste HMS-kravene for bransjen virksomheten tilhører er sammenstilt og ligger tilgjengelig på internett, www.regelhjelp.no.

Hjemlene for de avvik som gis etter denne kontrollen ligger i følgende regelverk:

- *Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer.
- *Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrolloven)*, av 06.11.1976, med senere endringer.
- *Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)*, av 01.06.2004**,** med senere endringer.
- *Farlig avfall,* kapittel 11, under *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)*, av 01.06.2004, med senere endringer.
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften*), av 06.12.1996, med senere endringer.

Resultater fra kontrollen

AVVIK:

Det ble funnet følgende avvik ved Fylkesmannens kontroll:

☒ **Avvik 1:**
Virksomheten mangler dokumentasjon på sine utslipp av prosessvann.

Avvik fra:
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5, annet ledd, punkt 6

Grunnlaget for avviket er avkrysset nedenfor:

☒ Virksomheten har ikke gjennomført målinger av prosessavløpsvannet

Kommentarer:
Skude Fryseri AS mottar pelagisk fisk fra fiskefartøyer. Lossing skjer del ved tilkopling av virksomhetens losseslange (bilde 1) og dels ved hjelp av båtens egen losseanordning, alt etter båtens ønske. Lossevannet returneres til ledige tanker i båten via returslange.
Vann som måtte havne på kaien går via sluk i kaien direkte til sjø (bilde 2).

Bilde 1: Losseanlegg med losseslange og returslange.

Bilde 2: Sluk på kai til sjø.

Bilde 3: Åpent sluk til sjø i produksjonslokalet

Virksomheten driver utelukkende pakking og rundfrysing av hel fisk, dvs. verken filetering eller annen bearbeiding som medfører biprodukter. Utsortert fisk leveres Karmsund Fiskemel AS.

Virksomheten har ikke fettavskiller eller andre former for renseanordninger for prosessvannet. Det er ikke utslippsledning for prosessvann, slik at vann fra sorterings- og pakkelinjer renner/spyles via gulvet i produksjonshallen direkte til sjø gjennom åpent hull i gulvet i et hjørne av produksjonslokalet (bilde 3).

Det var ingen synlige rester av fett eller fiskerester i sjøen under kontrollen. I hvilken grad dette også vil være tilfelle under produksjon kunne ikke verifiseres, i og med at anlegget ikke var i drift under kontrollen. Virksomheten hadde ikke mottatt klager på eventuelle utslipp til sjø. Resipient for utslippet er havnebassenget i Skudeneshavn.

Virksomheten hadde satt i gang arbeid med å samordne sine systemer for kvalitet og HMS. Risikovurdering av ytre miljø vil inngå som en del av dette arbeidet.

Virksomheten har aldri foretatt verken analyser eller mengdemåling av prosessavløpsvannet. Vannet går i dag urenset ut i sjøen. Omfanget av forurensninger som går ut med dette vannet er dermed ukjent.

Det generelle kravet til alle virksomheter er at de må vite hva de slipper ut av forurensninger. Utslipp av organisk materiale er også forurensning. Skude Fryseri AS må følgelig få kartlagt hva som normalt og maksimalt slippes ut av organisk stoff pr. døgn ved produksjon av de forskjellige typene råvarer (rund sild og makrell). Basert på slike analyser og målte/anslåtte mengder vann må så de årlige utslippene beregnes.

Skude Fryseri AS må selv vurdere hvilke parametere som det må analyseres på i avløpsvannet ved ovenfor nevnte kartlegging, men Fylkesmannen forventer at bedriften som et minimum får målt fett, BOF_5 og suspendert stoff. Analysene skal utføres ved et akkreditert laboratorium. I og med virksomheten ikke leder prosessvannet gjennom en utslippsledning vil det være en utfordring å få tatt ut representative prøver. Virksomheten anbefales derfor å søke bistand fra laboratoriet for valg av metodikk for prøveuttak.

Virksomheten har i dag ikke utslippstillatelse fra Fylkesmannen. Informasjonen om utslippsforholdene er vesentlig når Fylkesmannen skal vurdere om bedriften fremdeles kan drive uten slik tillatelse etter forurensningsloven, jf. forurensningsloven §§ 7, 8 og 11.

Avvik 1 lukkes når:
Virksomheten oversender dokumentasjon på gjennomført prøveuttak og analyse av prosessavløpsvannet, samt beregning av årlig utslipp.

☒ **Avvik 2:**
Virksomheten har mangelfulle rutiner for håndtering av farlig avfall

Avvik fra:
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5, annet ledd, punkt 7
Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 11

Grunnlaget for avviket er avkrysset nedenfor:

☒ Virksomheten har ikke oversikt over sitt farlige avfall

☒ Virksomheten leverer ikke sitt farlige avfall årlig

Kommentarer:
Per i dag leverer virksomheten rester av white-spirit og spillolje som farlig avfall. Ifølge registreringer på Norbas (nasjonal database for alt innlevert farlig avfall) har virksomheten levert inn spillolje i 1991, 1994, 1997, 2003 og 2007. På kontrolldagen kunne virksomheten bare fremvise kopi av deklarasjonsskjemaet fra 2007. Farlig avfall skal innleveres minst en

gang per år dersom mengden overstiger 1 kg. Dokumentasjonen, det vil si gul kopi av deklarasjonsskjemaet, må oppbevares av virksomheten.

Brukt white-spirit er farlig avfall som skal deklareres og leveres til et lovlig mottak. Virksomheten bruker også andre produkter som ved avhending skal håndteres som farlig avfall. Informasjon om hvordan produktrester, evt tom emballasje, skal håndteres finnes på produktets HMS-datablad under punkt 13.

Farlig avfall skal ikke blandes med annet avfall (Avfallsforskriften § 11-5). Når avfallet leveres (minst en gang i året dersom mengden overstiger 1 kg) skal det fylles ut et deklarasjonsskjema (Avfallsforskriften § 11-12). Gult gjennomslag fra skjemaet er avfallsprodusentens dokumentasjon på at avfallet er håndtert forskriftsmessig, og må oppbevares. Avfallet skal leveres til et avfallsmottak som har tillatelse til å ta imot farlig avfall (Avfallsforskriften § 11-8).

☒ **Avvik 3:**
Virksomheten oppfyller ikke regelverket vedrørende utfasing av PCB-holdige kondensatorer i lysarmatur

Avvik fra: *Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) § 3-1*

Kommentarer:
Skude Fryseri AS holder til i eget eid bygg i Kaigaten 102, Skudeneshavn. Bygget er oppført på slutten av 1950-tallet. Virksomheten har skiftet ut mange av sine gamle lysarmaturer, men det gjenstår fortsatt noen. Det er innkjøpt nye armaturer til erstatning for de gamle, men arbeidet med utskiftning er ikke ferdigstilt.

Dersom de gjenværende lysarmaturene har PCB-holdige kondensatorer, må disse skiftes ut umiddelbart. PCB-holdige kondensatorer er per 1.1.2008 er forbudt å ha i bruk (jf. produktforskriften § 3-1).

Andre kommentarer:

Kommende forskriftsregulering av fiskeforedlingsbedrifter:
Fylkesmannen vil gjøre Skude Fryseri AS oppmerksom på at det foreligger forslag til endring av forurensningsforskriften, der forskriftsregulering av fiskeforedlingsbedrifter vil inngå som kapittel 26. Forslaget er ennå ikke vedtatt, slik at endelig ordlyd samt dato for når forskriftsendringen trer i kraft dermed ikke er fastsatt. Skude Fryseri AS har ikke egen utslippstillatelse. Følgelig vil krav til renseanlegg og rapportering bli direkte regulert gjennom forskriften. Utkastet er lagt ut på hjemmesiden til Statens forurensningstilsyn. Direkte link til forskriftsutkastet er: http://www.sft.no/artikkel____41970.aspx

Behandling av PCB-holdige produkter og PCB holdig avfall:
PCB – polyklorerte bifenyler – er en av de farligste miljøgiftene vi kjenner. Særlig barn er utsatt for skade. PCB ble forbudt å bruke i Norge i 1979. Likevel finnes PCB i en rekke ulike lovlige produkter og bygningsdeler som ennå er i bruk. De viktigste produktene med PCB i dag er:

- kondensatorer i lysarmaturer
- bygningsartikler som isolerglass, fugemasse, mørtel, avrettingsmasse, maling og lignende
- kraftkondensatorer og strømgjennomføringer

Produktforskriften § 3-1 fastsetter krav til produkter som inneholder PCB. Kravene innebærer bl.a. forbud mot å importere, eksportere, omsette, ta i bruk og gjenbruke produkter med PCB. Det er også forbud bruk av visse typer produkter (kondensatorer i innendørs og utendørs lysrørarmaturer produsert fra 1965 – 79 eller innendørs og utendørs damplampearmaturer produsert fra 1960 – 79). PCB-kondensatorer skal per 01.01.08 være utfaset (01.07.08 for utendørs lysrørarmatur dersom den ansvarlige kan dokumentere at følgende er oppfylt: kartlagt utfasingspliktige kondensatorer, utarbeidet tidfestet utfasings-plan og avfallsplan, dokumentert budsjettdekning/økonomisk garanti).

I isolerglassruter produsert i Norge i perioden 1965-1975 og importerte opp til 1980 kan det være PCB i forseglingslimet rundt glasset. PCB-holdige isolerglassruter som er i bruk er lovlige, men SKAL merkes, se www.ruteretur.no. Det er forbudt å gjenbruke eller omsette PCB-holdige isolerglassruter som skiftes ut. Slike ruter må håndteres som farlig avfall.

Dersom et bygg skal pusses opp eller rives, må man forsikre seg om at avfall med PCB blir tatt forsvarlig hånd om. Det må fremgå av merking eller på annen måte at avfallet inneholder PCB.

PCB-holdig avfall med innhold av PCB på 50 mg/kg eller mer, skal håndteres som farlig avfall og må leveres til godkjent avfallsmottak som sørger for å viderehåndtere det frem til sluttbehandling på en forsvarlig måte, jf. avfallsforskriften kapittel 11. Det henvises også til avfallsforskrift kapittel 15 om obligatorisk avfallsplan og miljøsanering (ved blant annet riving og rehabilitering).

Det gjøres spesielt oppmerksom på veilederen ”Identifisering av PCB i norske bygg”.

Nyttige lenker:
www.regelhjelp.no - bransjevis oversikt over de viktigste HMS-krav i lover og forskrifter